

Verksamhets- berättelse 2003

Avdelningen för rehabiliteringsteknik
Institutionen för designvetenskaper
Lunds tekniska högskola

Verksamhetsberättelse år 2003

Ett kalenderår i backspegeln

År 2003 var mer av en startbana än en landningsbana. Visst fullbordades många initiativ, störst bland dem kanske bildhanteringsprogrammet Isaac, men det var ändå det nya som dominerade. Till detta hör området *Pacemaking* – forskning och utbildning om stress som ett funktionshinder. Dit hör också *Funktionshinder och katastrofer*. Det tredje större området som påbörjades år 2003 är forskningsprogrammet *Äldre och design*. Samtliga dessa tre förväntas bli långlivade områden på Certec. Under hela året pågick också ett arbete att mejsla ut och synliggöra teorier och metoder inom rehabiliteringsteknik och design. Det kommer att fullbordas före sommaren 2004. *Se Mer*-projektet inleddes också 2003. Det inriktas på små synskadade barns utveckling av synlust och synförmåga med gott optiskt stöd och lekfulla metoder.

Lärande är ett av Certecs profilområden, både inom forskning och utbildning, och det på en reguljär basis. Under år 2003 tillkom att docent Gunilla Brattberg, smärtläkare, blev adjungerad professor här med inriktning på *rehabiliteringspedagogik* för människor med långvarig värk och smärta. Hon genomförde också framgångsrikt under hösten en första internetbaserad kurs för denna grupp.

Samarbetet med *Region Skåne* fortsätter att ge frukt på alla områden. Efter dryga tio år av omfattande projektsamarbete beslutade Region Skåne under år 2003 att permanenta stödet till Certec och ge det en långsiktig karaktär.

Personal

Under 2003 välkomnade vi tio nya medarbetare, som tillsammans med ytterligare tjugo personer utgör Certecs personal:

Nya medarbetare

Adjungerad professor

Gunilla Brattberg

Forskarstuderande med tjänst utanför LTH

Sigríður Lillý Baldursdóttir, Island

Eva Flodin, leg. sjuksköterska, Halmstad Högskola

Projektanställda

Martin Claesson, datoringenjör

Henrik Enquist, forskningsingenjör

Ivonne Fetchenheuer, gästforskare från Tyskland

Louise Hemmingsen, synpedagog

Krister Inde, synpedagog

Malena Klasson, synpedagog

Peter Waller, forskningsingenjör

Sedan tidigare

Ledning

Bodil Jönsson, professor, forskningsansvarig

Håkan Eftring, tekn dr, avdelningsföreståndare och utbildningsansvarig

Disputerade forskare, lärare

Peter Kitzing, docent, emeritus

Charlotte Magnusson, tekn dr, universitetslektor

Eve Mandre, fil dr, universitetsadjunkt

Ej disputerade forskare, lärare

Peter Anderberg, tekn lic, doktorand

Björn Breidegard, tekn lic, universitetsadjunkt

Jörgen Gustafsson, tekn lic, optiker

Håkan Neveryd, tekn lic, universitetsadjunkt

Camilla Nordgren, civilekonom

Kirsten Rasmus-Gröhn, civilingenjör, universitetsadjunkt

Arne Svensk, tekn lic, universitetsadjunkt

Övriga medarbetare (information, teknik, ekonomi, administration)

Gun Andersson, 1:e byråsekreterare

Anna Blixt, web information manager

Eileen Deaner, internationell koordinator (översättare, språkgranskare)

Christofer Gustafsson, forskningsingenjör (IT-ansvarig)

Susanne Nordbeck, högskolesekreterare (ekonomi)

Gunilla Knall, sjukgymnast

Lena Leveen, högskolesekreterare

Simon Nyman, serviceassistent

Forskning

Rehabiliterings- och habiliteringsteknik (nedan sammanfört till Rehabiliteringsteknik) är inriktat på människor med funktionshinder. Det är ett tvärvetenskapligt ämne och finns i skärningspunkten mellan kunskapsteoretiskt så skilda grenar som teknik, naturvetenskap, humaniora, samhällsvetenskap och medicin.

Rehabiliteringsteknik utgår från mänskliga behov/önskningar/drömmar och har som sin viktigaste måttstock användarens och omgivningens upplevda nöje och nytta. Det skall alltså börja i människan och sluta i människan. Samtidigt är dess metod och till en del dess språk teknikens – det är i de tekniska lösningarna och deras design som det framgår både hur problemen tolkats, och vilka de faktiska implementeringarna blir då man utnyttjar tekniska och pedagogiska möjligheter.

Tack vare det stöd Certec får från Region Skåne har vi haft möjlighet att göra nya, större forskningsatsningar på områdena stress och ohälsa (Pacemaking), äldre och design samt funktionshinder och katastrofer. Såväl här som för andra områden utgår Certec från det levda funktionshindret. Det innebär att vi utgår från den berördas perspektiv i den livssituation han eller hon befinner sig.

Stödet från Region Skåne har under 2003 också använts till forskning på områdena design av kognitiv assistans, lärande miljöer inom psykiatri och kognitiva modeller för lärande. Inom dessa områden har fil dr Eve Mandre och de två forskarstuderandena Arne Svensk och Björn Breidegard varit aktiva.

Doktorandernas inriktningar

Peter Anderberg
IT och lärande i funktionshindersammanhang.

Sigríður Lillý Baldursdóttir,
Stressrehabilitering i ett etiskt tekniskt sammanhang.

Björn Breidegard
En datorexekverbar modell för lärande.

Eva Flodin

Ståendets betydelse för de existentiella villkoren vid spinal muskelatrofi.

Jörgen Gustafsson

Mätmetoder för att studera optiken och speciellt avbildningsfelen vid perifer avbildning i mänskliga ögon.

Camilla Nordgren

Ekonomiska konsekvenser efter en traumatisk ryggmärgsskada.

Kirre Rasmus-Gröhn

Gränssnitt med haptik (känsl) och ljud, speciellt för blinda personer.

Arne Svensk

Design av kognitiv assistans för personer med utvecklingsstörning med utgångspunkt från en tankemodell om distribuerad kognition.

Eventuellt blivande doktorander

Henrik Enquist

Mina medicinska bilder.

Peter Waller

Trådlösa applikationer för människor med funktionsnedsättning.

Projekt i urval

FRR - Friendly Rest Rooms

De flesta toaletter är inte anpassade för äldre personer med fysiska eller kognitiva funktionsnedsättningar. Detta kan leda till att dessa personer inte längre kan bo kvar hemma. EU-projektet FRR syftar till att utveckla en toalett där viktiga komponenter automatiskt ska kunna ställas in för att möta individuella behov från äldre personer med fortskridande funktionsnedsättningar.

www.certec.lth.se/frr

Se Mer

Se Mer-projektet studerar hur synskadade barns synförmåga kan utvecklas och användas med optiska hjälpmedel och lekfullt lärande.

www.certec.lth.se/semer

Low Vision Enabling (LVE)

LVE är ett forsknings- och utvecklingsprogram som syftar till att på svagsynområdet utveckla bättre metoder för att studera ögats optik, optiska och synpedagogiska hjälpmedel för bättre synfunktion samt bättre metoder för mätning av synrester.

www.certec.lth.se/lve

Mobility and learning environments – engaging people in design of their everyday environments.

Detta är ett treårigt projekt i samarbete med Malmö högskola (K3) och dagverksamheten Tryckolera, finansierat av Vinnova. Projektet syftar till att utveckla lärandemiljöer med hjälp av ny teknik som t.ex. handdatorer och positioneringsverktyg.

www.certec.lth.se/mobilityandlearning

Isaac

Isaac-projektet har en kontinuerlig fortsättning. En ny programvara, avsedd att göra hanteringen av stora mängder bild, ljud och text *lättare* och *snabbare* för många, utvecklades och provanvändes under 2002. Den gjordes fritt tillgänglig från www.isaac.certec.lth.se för allmänhet och verksamheter den 18 mars 2003.

www.certec.lth.se/isaac

Design och lärande för vuxna med psykiska funktionshinder

Avsikten med projektet ”Design och lärande för vuxna med psykiska funktionshinder” är att studera utbildningsmöjligheterna för några grupper av vuxna som idag står utanför all vuxenutbildning.

www.certec.lth.se/designochlarande

Haptik och trafik

Projektet syftar till att göra det möjligt också för blinda och gravt synskadade personer att utforska, träna/lära sig och leka i virtuella trafikmiljöer.

www.certec.lth.se/haptics

Att läsa med händerna

Projektet studerar gravt synskadade personers taktila läsning online. Målet för projektet är att utveckla teknik och kunskap för att lägga grunden för nya studier av synskadades lässtrategier både av punktskrift och av taktila bilder.

<http://www.certec.lth.se/taktillasning>

Robotar för människor med rörelsehinder

Den rullstolsmonterade robotarmen Manus används idag av över 100 rörelsehindrade personer. Projektet syftar till att öka kunskapen om robotars användning och sprida erfarenheterna i Sverige.

www.certec.lth.se/manus

Nya program och inriktningar

Rehabiliteringspedagogik

All rehabilitering handlar om hur man skall kunna klara sig bättre – på egen hand och i samspel med omvärlden efter ett funktionshinder. Det som skiljer rehabiliteringspedagogik från andra genomtänkta pedagogiker är dess uttalade syfte. I rehabilitering krävs lärande för handling och förändring. På Certec är rehabiliteringspedagogiken oftast integrerad med teknik och design i olika delprojekt. Alla delarna har det gemensamma syftet: att möjliggöra görandet, förändringen.

www.certec.lth.se/rehabiliteringspedagogik

Pacemaking

Programmet riktar in sig på de komplexa samspelet mellan stress och tid, teknologi, kultur och samhälle. Det innehåller både mer deskriptiva delar och direkta åtgärdsinriktade implementeringar. En av de teoretiska och metodiska baserna blir handikappområdets: att utröna varför stress-handikapp skapas just nu och i en sådan omfattning.

www.certec.lth.se/pacemaking

www.certec.lth.se/pacemaking/muntlig_foredragning.pdf

Funktionshinder och katastrofer

Ett program om människor med funktionshinder i utsatta situationer.

www.certec.lth.se/dok/funktionshindersakerhet/

Äldre och design

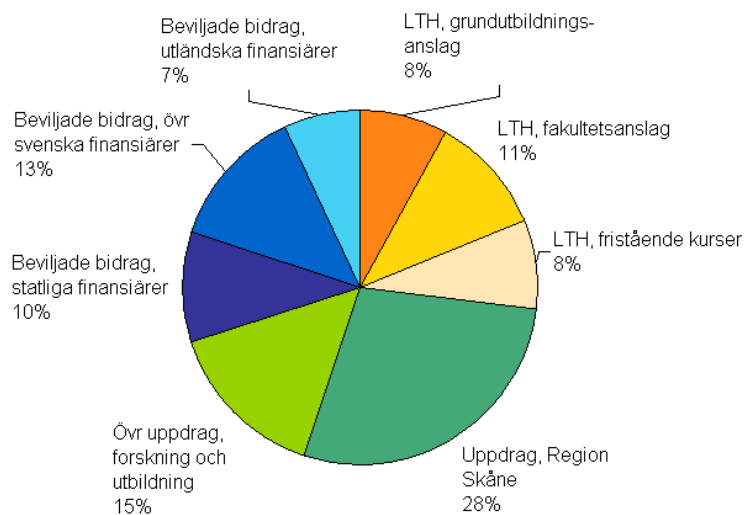
Ett nytt forskningsprogram vars utgångspunkt är förväntningar och behov hos framtida äldre människor.

www.design.lth.se/aldreochdesign

Ekonomi

År 2003 omsatte Certec 14,5 miljoner kronor. Graden av externfinansiering är hög (72%) att jämföras med LTHs totala externfinansiering (53%).

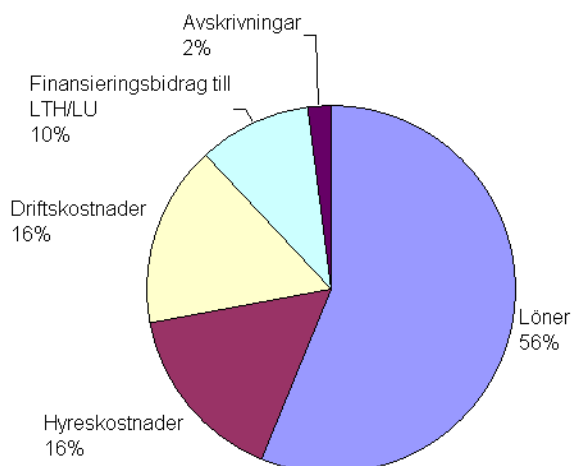
Intäkter per finansieringskälla

Region Skåne är den största externa finansieraren, följd av EU, Allmänna Arvsfonden och Wettergrens Stiftelse. Bland övriga finansierare återfinns bl.a. Vinnova, Myndigheten för skolutveckling och Stiftelsen för bistånd åt rörelsehindrade i Skåne.

Med intäkterna fördelade per verksamhetsområde blir fördelningen: 35% forskning, 7% forskarutbildning, 17% utbildning, 38% uppdragsforskning och 3% uppdragsutbildning.

Kostnader per kostnadslag

Publikationer

Artiklar och konferensbidrag

Björn Breidegard och Christian Balkenius

Speech development by imitation

Proc. of the Third Intl. Workshop on Epigenetic Robotics, s. 57-64, Boston, USA, 2003.

Jörgen Gustafsson och Peter Unsbo

Eccentric correction for off-axis vision in central visual field loss

Optometry & Vision Science. Vol. 80, No. 7, s. 535-541, 2003 .

Bodil Jönsson

Enabling communication: pictures as language

Kapitel i boken "Enabling Technologies: Body Image and Body Function".

Red.: Malcolm MacLachlan och Pamela Gallagher, Elsevier Science, 2003, ISBN 0-443-07247-7.

<http://intl.elsevierhealth.com/catalogue/title.cfm?ISBN=0443072477>

Bodil Jönsson och Sture Nordh

Jobbet ger var fjärde sömnproblem

Debattartikel om stress och ohälsa i arbetet, DN, 3 juni 2003

www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=572&a=147680

Charlotte Magnusson och Kirsten Rasmus-Gröhn

Non-visual Zoom and Scrolling Operations in a Virtual Haptic Environment

Presenterad vid EuroHaptics 2003, Dublin, Irland 2003

www.certec.lth.se/doc/nonvisualzoom

Camilla Nordgren

Societal Services after Traumatic Spinal Cord Injury in Sweden

Journal of Rehabilitation Medicine 2003; 35: 121–126

www.certec.lth.se/doc/societalservicesafter

Paul Panek, Håkan Neveryd och Wolfgang L. Zagler,

The FRR Project: Developing a More User Friendly Rest Room

Presenterad vid AAATE 2003, "Shaping the Future", Dublin, Irland,

31 augusti – 3 september, 2003

www.atireland.ie/aaate/php/article.php?article=79&event=61

Bertil Rolf och Charlotte Magnusson

Kan det intellektuella hantverket industrialiseras?

Proceedings, LTHs Inspirationskonferens, 27 maj 2003

www.certec.lth.se/dok/intellektuellahantverket

Calle Sjöström, Henrik Danielsson, Charlotte Magnusson och Kirsten Rasmus-Gröhn

Phantom-based haptic line graphics for blind persons

Journal of Visual Impairment Research, s 13 - 32, Vol 5. Nr 1. 2003

Arne Svensk

Design for Cognitive Assistance

Presenterad vid AAATE 2003, "Shaping the Future", Dublin, Irland, 31 augusti – 3 september, 2003

www.atireland.ie/aaate/php/article.php?article=119&event=30

Arne Svensk

Design for Cognitive Assistance

Presenterad vid Human Factors and Ergonomics Society Europe Chapter, Human Factors in Design, Lund, 29 - 31 oktober, 2003.

Arne Svensk

Från svartvit torftighet till en ocean av färgbilder

Praktik och teori, Nr.3, s 47 - 55, 2003

www.lut.mah.se/publikationer/pt3_03.pdf

Tal och föreläsningar i urval

Här presenteras de tal och föreläsningar som har dokumenterats skriftligt. För fullständig förteckning se Bilaga 1.

Bodil Jönsson

Ledarskap för lärande

Keynote vid Kommunala skolriksdagen arrangerad av Svenska Kommunförbundet, Stockholmsmässan, Älvsjö, 27 mars 2003

www.certec.lth.se/dok/skolriksdagen

Bodil Jönsson

180 graders omsvängning

Föreläsning vid NHRs kongress, Stockholm, 19 september 2003

www.certec.lth.se/dok/nhrkongress03

Bodil Jönsson

Design för mångfald

Tankedokument vid Arbetsmiljöhögskolans invigning, 29 augusti 2003

www.certec.lth.se/dok/designformangfald

Bodil Jönsson

Lärande och design

Föreläsning på Certec informerar-dagen 23 september 2003

www.certec.lth.se/dok/larandechochdesign/2.pdf

Bodil Jönsson

Äldre och design

Föreläsning på Certec informerar-dagen 23 september 2003

<http://www.certec.lth.se/dok/aldrechdesignsem/1.pdf>

Eve Mandre

I varje möte finns en möjlighet

Utbildning av personal inom den estniska barnpsykiatri i Tartu, Estland 23-25 januari 2003

www.certec.lth.se/dok/ivarjemote

Eve Mandre

From Medication to Education - Att förstå konsekvenserna av en annorlunda psykologisk utveckling

Föreläsning vid Stockholm's First Research Conference on Autism & Asperger's Syndrome, Foresta, Lidingö, 15-17 augusti 2003

www.certec.lth.se/dok/attforstakonsekvenserna

Eve Mandre

From Medication to Education (PowerPoint-presentation)

Föreläsning vid Meeting of Minds, The third Nordic Conference of Research on Autism/Asperger Syndrome, Köpenhamn, Danmark, 28-30 augusti 2003

www.certec.lth.se/doc/frommedicationmeetingofminds/frommedication.ppt

Arne Svensk

I de blindas rike är den enögde kung?

Verksamhetsnära ledarskap. Mötesdagar för chefer och arbetsledare i Äldre och handikappomsorgen, Kalmar 28-29 april 2003

www.certec.lth.se/dok/ideblindasrike

Internrapporter

Charlotte Magnusson och Eve Mandre

Slutrapport - Projekt "En Social Simulator"

www.certec.lth.se/dok/socialsimulator

Bodil Jönsson, Eileen Deaner, Eve Mandre, Camilla Nordgren och Arne Svensk

Funktionshinder, säkerhet, osäkerhet och katastrofer

<http://www.certec.lth.se/dok/funktionshindersakerhet/>

Övriga rapporter

Bodil Jönsson

Äldre och design

Programförklaring för äldresatsningen på Institutionen för Designvetenskaper, november 2003

http://www.design.lth.se/aldrechdesign/aldre_design.pdf

Utbildning

Under 2003 har Certec ökat sitt engagemang inom området rehabiliteringspedagogik. Förutom den pågående tvååriga uppdragsutbildningen i *Rehabiliteringspedagogik*, som startade 2002 för personal inom bl.a. försäkringskassa och arbetsförmedling i Blekinge och Skåne, har Certec under hösten givit en ny nätbaserad, fristående kurs i *Rehabpedagogik, långtidssjukskrivna och självhjälpgrupper* på 10 poäng. Kursansvarig är Gunilla Brattberg, som från 2003 är adjungerad professor i Rehabiliteringspedagogik vid Certec.

LTHs pedagogiska akademi är en satsning från LTH, där lärare kan få sina pedagogiska meritportföljer granskade och erhålla utmärkelsen Excellent Teaching Practice, ETP. Vid Certec har hittills Håkan Efring och Bodil Jönsson erhållit utmärkelsen.

www.lth.se/genombrottet/PedAkademi.html

Under våren 2003 har kurserna ”Funktionshinder – universal design” och ”Rehabiliteringsteknik och design” samkörts för tredje gången. Integrationen ligger helt i linje med LTHs strategiska intressen att skapa nya möjligheter och bryggor mellan industridesign- och civilingenjörstudenter. Området universal design / design för alla / design för dynamisk mångfald är strategiskt viktigt också för Certec.

www.certec.lth.se/dok/projektarbeten/fud_fk_vt03

I våra kurser utvecklar, provar och utvärderar vi de senaste pedagogiska modellerna och teknikerna för nätbaserat lärande och sökande. Hela tiden strävar vi efter att våra kurser skall vara så tillgängliga som möjligt, även för människor med funktionshinder.

Vid ett av UCLUs (UtvecklingsCentrum för Lärande och Undervisning) lunchseminarier berättade Håkan Efring för ett 30-tal universitetslärare att en social grupp gemenskap och en fast struktur med tydliga deadlines är två viktiga sätt att få en hög genomströmning i nätbaserade kurser. Läs mer i Mona Sandqvists artikel ”Personligt lärande i grupp på nätet” i UCLUbladet.

www.uclu.lu.se/uclubladet/arkiv/Nr6_03/Artiklar/Efring.htm

Certecs nätbaserade utbildningskoncept går i korthet ut på att:

- Skapa en social grupp gemenskap.
- Skapa individuell flexibilitet i tiden.
- Ge möjlighet att reflektera över det egna lärandet.
- Skapa närhet till lärarna.
- Hålla allt material tillgängligt dygnet om.
- Se till att nätföreläsningarna fungerar som aptitretare.
- Stödja kursdeltagarnas söklust.
- Hålla högt tempo på nätföreläsningar.
- Ge hemtentamen.

www.certec.lth.se/utbildning/koncept.html

Grundutbildning

Civilingenjörsutbildningen, LTH

Rehabiliteringsteknik, 5 poäng, valfri för CDEFM åk 3 och 4.

Kursen är möjlig att läsa på distans.

www.certec.lth.se/ak

Rehabiliteringsteknik och design, 5 poäng, valfri för CDEFM åk 3 och 4.

www.certec.lth.se/fk

Kursen samkörs med kursen ”Funktionshinder – Universal design” inom industridesignutbildningen.

Industridesignutbildningen, LTH

Datorverktyg, 2 poäng, obligatorisk för Id åk 1.

www.certec.lth.se/idv

Kognitionsergonomi, 4 poäng, obligatorisk för Id åk 2.

www.certec.lth.se/kogn

Kursen ges i samverkan med Avdelningen för ergonomi och aerosolteknologi.

Funktionshinder – Universal design, 7 poäng, obligatorisk för Id åk 2.

www.certec.lth.se/fud

Kursen samkörs med kursen ”Rehabiliteringsteknik och design” inom civilingenjörsutbildningen.

Fristående kurser, LTH

”KRY”, Rehabiliteringsteknik – IT och lärande, 7 poäng.

Nätbaserad kurs för yrkesverksamma personer med rehabiliteringserfarenhet.

www.certec.lth.se/kry

Universal design, 5 poäng.

Nätbaserad kurs för yrkesverksamma personer som påverkar utformningen av produkter, tjänster och miljöer i vårt samhälle.

www.certec.lth.se/ud

Rehabpedagogik, långtidssjukskrivna och självhjälpgrupper, 10 poäng.

Nätbaserad kurs för personer som har erfarenhet av behandling eller rehabilitering av människor med långvarig värk och smärta.

www.certec.lth.se/rpls

Uppdragsutbildning

Rehabiliteringspedagogik, 20 poäng.

Nätbaserad kurs för personal inom bl.a. försäkringskassa och arbetsförmedling i Blekinge och Skåne.

www.certec.lth.se/rped

Avslutade examensarbeten

Anna Lindholm

Haptisk skattjakt

Nummer 2:2003

www.certec.lth.se/dok/haptiskskattjakt

Mikael Aili och Arvid Nilsson

Algoritmer för huvudstyrning av dator

Nummer 3:2003

www.certec.lth.se/dok/algoritmerforhuvudstyrning

Karolin Bengtsson och Mia Nyström

Symbolstöd – En undersökning angående utveckling av ett webdesignverktyg i WWAAC-projektet

Nummer 4:2003

www.certec.lth.se/dok/symbolstod

Christin Hansson

Haptiskt ritprogram

Nummer 5:2003

www.certec.lth.se/dok/haptisktritprogram

Kajsa Brunzell och Anette Oltner

Ett arbetsredskap för lärare att ta fram multimediala nätföreläsningar

Examensarbete i multimediateknik handlett på Certec

www.certec.lth.se/dok/ettarbetsredskapfor

Henrik Aamisepp och Daniel Nilsson

Haptic hardware support in a 3D game engine

Examensarbete i datalogi utfört på Certec

www.certec.lth.se/doc/haptichardwaresupport

Ivonne Fetchenheuer

Testung von Sehfunktionen bei Vorliegen eines Zentralskotoms und exzentrischer Fixation

Examensarbete i ögonoptik/optometri utfört på Certec

www.certec.lth.se/dok/utvarderingavsynfunktion

Pågående examensarbeten

Erik Hallengren och Ingrid Hed

Förenklad användning av mobiltelefon

www.certec.lth.se/exjobb/mobiltelefon.html

Sara Rowell

Perifera seendets rörelsedetektion i trafiksimulator

www.certec.lth.se/exjobb/periferaseendet.html

Månadsseminarier

Certec seminarier serie bestod under 2003 av följande månadsseminarier:

14 januari	<i>Nya doktorander på Certec</i>	Bodil Jönsson, Certec
11 februari	<i>Basala i Certecs forskningsvardag användvärda statistiska begrepp och samband</i>	Pierre Carbonnier, Statistiska Institutionen
11 mars	<i>Traumatiska ryggmärgsskador och samhällsekonomi.</i>	Camilla Nordgren, Certec
8 april	<i>Projekt haptik och trafik - en förstudie</i>	Kirre Rasmus-Gröhn och Charlotte Magnusson, Certec
22 april	<i>Presentation av KLiV-projektet</i>	Erling Björgvinsson och Per-Anders Hillgren, Interactive Institute
6 maj	<i>Fortsatt diskussion kring SF-36 och andra mätinstrument rörande hälsa/livskvalitet.</i>	Certec
3 juni	<i>Informationsdesign och webbaserat lärande</i>	Gary Svensson m.fl. Linköpings universitet
14 oktober	<i>Diskussion om metodutveckling.</i>	Certec
11 november	<i>Funktionshinder och katastrofer</i>	Certec
9 december	<i>Se Mer</i>	Krister Inde, Synkliniken

Extern information

Den största satsningen i Certecs externa informationsarbete utgjordes av vår informationsdag ”*Certec informerar*” den 23 september i *Ingvar Kamprad Designcentrum*.

Ca 400 personer deltog.

Certec medverkade på *Hjälpmedelsinstitutets ID-dagar*, där vi denna gång presenterade ”Att involvera brukare i ett utvecklingsprojekt” och projektet ”*Friendly Rest Rooms*”. ID-dagarna ägde rum på Nacka Strand under tre dagar i oktober. Den rullstolsmonterade robotarmen Manus presenterades på brukarmässan *Hjultorget* på Stockholmsmässan 17-19 september. Certec deltog också på Läkarestämman, 27 – 28 november med ”Rehabiliteringspedagogik”.

I ett stort antal *tal och externa föreläsningar* har Certec spridit tankar, kunskaper och erfarenheter till många människor. Det är intressant och glädjande att se att detta snarare ökar än minskar behovet av information från Certec. Under rubriken ”*Publikationer*” finns de dokumenterade talen och föreläsningarna. För en fullständig förteckning se bilaga 1.

Certec får ofta fungera som inofficiell konsult i frågor som rör funktionshinder – ett par hundra *frågor via e-post och telefon* från såväl privatpersoner som personal. En del frågor kan ges snabba svar, bland annat tack vare Certecs webbplats, som är en av de största inom Lunds universitet. Det är då lätt att återkoppla med relevanta fördjupningslänkar till publikationer och vidare kontakter med personer som vi lärt känna i våra kurser. Andra frågor leder vidare till olika studentprojekt.

Lärare vid Certec har under året medverkat vid *andra utbildningar* bl.a. synpedagogutbildningen på lärarhögskolan i Stockholm, grundutbildning i neuropsykiatri, Landstinget Kronoberg och Langagerskolen i Århus, Danmark.

Studiebesök på Certec

Som tidigare år har vi tagit emot många studiebesök, se bilaga 2, bl. a. från Kyushu Institute of Design från Japan, som har tecknat ett samarbetsavtal med Lunds Tekniska Högskola.

Årets händelser

Sjösättningen av Äldre och Design

www.design.lth.se/aldreochdesign/

Bildhanteringsprogrammet Isaac

www.isaac.certec.lth.se/

Gunilla Brattberg blev adjungerad professor i Rehabiliteringspedagogik

www.certec.lth.se/gunilla.brattberg/

www.certec.lth.se/rehabiliteringspedagogik/

The image shows a screenshot of a website for the Institutionen för Designvetenskaper. The page has a white background with a brown border. At the top right, it says 'Institutionen för Designvetenskaper'. Below this, there is a section titled 'Äldre och Design'. To the left of this section, there are links for 'In English', 'Startsidan', and 'Forskningsgrupper'. The main text in the 'Äldre och Design' section describes the institution's first research program in the area of 'Äldre och Design', mentioning that several of the institution's research departments have a long history, some with a ten-year tradition in the area, and that the efforts are now being combined and intensified. The text concludes by stating that the approach is unique due to the degree of concern for the area.

Bilagor till Verksamhets- berättelse 2003

Avdelningen för rehabiliteringsteknik
Institutionen för designvetenskaper
Lunds tekniska högskola

Bilaga 1

Av följande föreläsningar är många externfinansierade:

Bodil Jönsson: 431 kkr Jörgen Gustafsson: 29 kkr

Eve Mandre: 172 kkr Gunilla Knall: 3 kkr

Arne Svensk: 44 kkr

Namn	Datum	Uppdragsgivare och målgrupp	Titel eller ämnesområde
Arne Svensk	2003-02-03	Gemensamt utbildningsseminarium och fortbildning för lärare inom arkitekt- och industridesignprogrammen, Industridesign, Institutionen för designvetenskaper, Lund.	Sätt färg på dagen – utvecklingsstörda navigerar i den byggda miljön
Arne Svensk	2003-02-06	Chalmers tekniska högskola, Arkitektur-Byggnadskonst, Göteborg	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-03-11	Stiftelsen JAG, Stockholm	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-03-12	Föräldrar till barn med Downs syndrom på Barnhabiliteringen, Lund	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-03-20	Tillgänglighetsprojektet ALLA VINNER, Lund	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-03-25	Sektionen för hälsa och samhälle, Högskolan i Halmstad	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-05-12	Langagerskolen, Viby, Danmark	Design av kognitva hjälpemidler
Arne Svensk	2003-08-11 - 08-12	Biennalen för specialundervisning och särskola, Linköping	Fingervarmt, fluffigt och frasigt. Om det dunkelt sagda och dess konsekvenser för personer med kognitiva svårigheter.
Arne Svensk	2003-08-13	Studieförbundet Vuxenskolan, Hörby	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-08-16	Komvux, Lund	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-09-01	Konferens AAATE 2003, "Shaping the Future", Dublin, Irland, August 31st – 3rd September 2003	Design for cognitive assistance
Arne Svensk	2003-09-08	Teknik och samhälle, Malmö högskola	Kognitionsergonomi
Arne Svensk	2003-09-17	Vuxenhabiliteringen i Kalmar	Design av kognitiv assistans

Namn	Datum	Uppdragsgivare och målgrupp	Titel eller ämnesområde
Arne Svensk	2003-09-18	Kommunförbundet i Skåne	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-09-29	Skaraborgs läns landsting, Rehabilitering Öster, Skövde	När tanken stilla står
Arne Svensk	2003-10-01	ID-dagarna, Hjälpmedelsinstitutet, Nacka Strand	Att involvera brukare i ett utvecklingsprojekt
Arne Svensk	2003-10-07	Design för alla (arkitektur)	Att förstå tecken
Arne Svensk	2003-10-14	Beställarkurs för rehabiliteringen i Skåne	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-10-14	Handikappåret, Hörby kommun	När minnet börjar svika
Arne Svensk	2003-10-16	Handikappåret, Kävlinge HSO,	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-10-30	Konferensen Human factors in ergonomics, Lund	Design for cognitive assistance
Arne Svensk	2003-11-12	Stiftelsen JAG, Stockholm	Kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-11-14	Habiliteringen i Östergötland, Hjälpmedelscentrum	Design av kognitiv assistans
Arne Svensk	2003-10-28	Föreningsliv och Social Mångfald, konferens om tillgänglighetsprojektet ALLA VINNER, Lund	Modertator
Arne Svensk	2003-04-29	Verksamhetsnära ledarskap. Mötesdagar för chefer och arbetsledare i Äldre och handikappomsorgen 28-29 april 2003, Kalmar	I de blindas rike är den enögde kung?
Björn Breidegard	2003-08-11 - 08-12	Biennalen för specialundervisning och särskola, Linköping	Minimetern- modern och billig teknik hjälper svårt hjärnskadade människor att kommunicera
Bodil Jönsson	2003-03-25	Högskolan i Halmstad	Teknik och pedagogik
Bodil Jönsson	2003-03-25	Sifs seminariekväll, Malmö	I Tid och Otid- Hemma och på jobbet
Bodil Jönsson	2003-04-06	Sigtunastiftelsen	Pacemaking

Namn	Datum	Uppdragsgivare och målgrupp	Titel eller ämnesområde
Bodil Jönsson	2003-04-09	SIFs arbetsmiljö-konferens, Arbete & Hälsa, Stockholm	Pacemaking- nya åtgärdsomöjligheter utifrån nya tolkningsmodeller
Bodil Jönsson	2003-04-09	Konferensen Personal, Hälsa och Organisation, Stockholm	I Tid och Otid- Hemma och på jobbet
Bodil Jönsson	2003-04-10	Bibliotekskonferens, Lund	Ytterligare tankar kring "Teknik, Trender, Tanke
Bodil Jönsson	2003-05-07	Barnkulturbiennalen, Halmstad kommun	Att inte kunna tala är inte detsamma som att inte ha någöt att säga
Bodil Jönsson	2003-06-04	TCO kongressen, Stockholm	"I tid och otid"
Bodil Jönsson	2003-06-04	Regeringskansliet, Finansdepartementet	Pacemaking
Bodil Jönsson	2003-08-23	Certec informerar-dagen	Lärande och design
Bodil Jönsson	2003-08-23	Certec informerar-dagen	Äldre och design
Bodil Jönsson	2003-08-29	Hjälpmedelsmässan, Tomelilla	Från den berördas perspektiv
Bodil Jönsson	2003-09-19	NHRs kongress, Stockholm	180 graders omsvängning,
Bodil Jönsson	2003-10-07	Kvalitetsmässan, konferens om om verksamhets- och samhällsutveckling, Göteborg	"I tid och otid"
Bodil Jönsson	2003-10-23	Läkemedelsforum 2003	Pacemaking
Bodil Jönsson	2003-11-13	Ledarskapsdagen i Malmö för kommunens arbetsledare	Pacemaking
Bodil Jönsson	2003-11-18	Företagsutbildning, Göteborg	Fysiken Tiden och Livet
Bodil Jönsson	2003-11-19	Företagsutbildning, Helsingborg	Fysiken Tiden och Livet
Bodil Jönsson	2003-11-21	Företagsutbildning, Malmö	Fysiken Tiden och Livet
Bodil Jönsson	2003-11-26	Rektorsområde, Malmö	Pacemaking

Namn	Datum	Uppdragsgivare och målgrupp	Titel eller ämnesområde
Bodil Jönsson	2003-11-26	Företagsutbildning, Stockholm	Fysiken Tiden och Livet
Bodil Jönsson	2003-03-27	Kommunala skolriksdagen arrangerad av Svenska Kommunförbundet, Stockholmsmässan, Älvsjö	Ledarskap för lärande
Eve Mandre	2003-01-22	AT-läkare från Skåne och Blekinge, Höör	Pedagogikens roll inom psykiatri,
Eve Mandre	2003-01-23 – 01-25	Utbildning av personal inom den estniska barnpsykiatri i Tartu, Estland	I varje möte finns en möjlighet
Eve Mandre	2003-02-19	Skolpersonal, Utbildningsförvaltningen i Stockholm	Den sociala inläringens betydelse för personlighetsutvecklingen och perspektivtagande
Eve Mandre	2003-03-12	Kooperativet Frej Skövde Personal från habilitering, skola och psykiatri och anhöriga	Autism och pedagogik
Eve Mandre	2003-04-02	Uppsala universitet, Enheten för nationellt stöd till studenter med funktionshinder	Psykiska funktionshinder och inläringssvårigheter
Eve Mandre	2003-06-10	Lärare inom Komvux i Södertälje	Inläringssvårigheter vid kognitiva funktionshinder
Eve Mandre	2003-08-11 – 08-12	Biennalen för specialundervisning och särskola, Linköping	En annorlunda psykologi - om autism och personlighetsutveckling
Eve Mandre	2003-08-15 – 08-17	Stockholm's First Research Conference on Autism & Asperger's Syndrome, Foresta, Lidingö	From Medication to Education - Att förstå konsekvenserna av en annorlunda psykologisk utveckling
Eve Mandre	2003-08-28 – 08-30	Meeting of Minds, The third Nordic Conference of Research on Autism/Asperger Syndrome, Copenhagen	" From Medication to Education "? (PowerPoint presentation)
Eve Mandre	2003-09-25	Förbundet sveriges arbetsterapeuters årsmöte Vuxenhabiliteringen, Landstinget i Värmland	Autismens många ansikten
Eve Mandre	2003-10-21 – 10-22	Särskolan, Gävle kommun	Inläringssvårigheter vid autism
Eve Mandre	2003-10-30	Personal från Omsorg om funktionshindrade och psykiatri, Gotlands kommun	Pedagogik och autism

Namn	Datum	Uppdragsgivare och målgrupp	Titel eller ämnesområde
Eve Mandre	2003-11-04	Grundutbildning i neuropsykiatri, Landstinget Kronoberg, Växjö Rehabcentrum	Beteendeproblem: Hur man kan se på beteendeproblem som utagerande, aggressivitet m m Ätstörningar: När ätandet blir ett tvång Autism-Kriminalitet: Vad kan ligga bakom brottsliga gärningar? Pedagogik: Pedagogikens möjligheter och begränsningar.
Eve Mandre	2003, åtta tillfällen	Arbets terapeuter inom psykiatri/habilitering, Region Skåne	Handledning
Eve Mandre	2003-01-29	Handledare på Kooperativet Frej, Skövde	Handledning
Eve Mandre	2003-10-31	Personal från Omsorg om funktionshindrade. Gotlands kommun	Handledning
Eve Mandre	2003-11-17	Avdelningspersonal på Vadstena Rättspsykiatri	Handledning
Eve Mandre	2003-03-05	Personal på gruppboende, Omsorgsförvaltningen, Växjö kommun,	Peronalutbildning
Eve Mandre	2003-03-26	Personal på gruppboende, Omsorgsförvaltningen, Växjö kommun	Peronalutbildning
Gunilla Knall	2003-04-09	Utbildning av mångfaldsinformatörer, Malmö Högskola	Rehabiliteringsteknik
Gunilla Knall	2003-10-09	ID-dagarna, Hjälpmedelsinstitutet, Nacka Strand	Presentation av FRR projektet
Gunilla Knall	2003-10-16	Leg. Sjukgymnasters Riksförbund, Sjukgymnastdagarna	Sjukgymnastiken och tekniken
Gunilla Knall	2003-11-13	Instutionen för Vårdvetenskap och Socialt arbete, Växjö universitet	Rehabiliteringsteknik
Gunilla Knall	2003-12-09	Brukarkoporativet LILA	Mänskliga behov -tekniska möjligheter
Gunilla Knall	2003 v 18	HARE Malmö Högskola	Rehabiliteringsteknik
Gunilla Knall	2003 v 41	HARE Malmö Högskola	Rehabiliteringsteknik

Namn	Datum	Uppdragsgivare och målgrupp	Titel eller ämnesområde
Håkan Efring	2003-09-29	Region Skånes fullmäktige	Design för alla
Håkan Neveryd	2003-09-02	Konferens AAATE 2003, "Shaping the Future", Dublin, Irland, August 31st – 3rd September 2003	The FRR Project: Developing a More User Friendly Rest Room
Jörgen Gustafsson	2003-02-27	SPF föreningen i Staffanstorp	LVE och de vanligaste ögonsjukdomarna
Jörgen Gustafsson	2003-04-02	Länshandikapprådet och Synskadades riksförbunds konferens "Maculadegeneration – en synskada I gula fläcken", Halmstad	"Low Vision enabling- ett forskningsprogram om att utnyttja synrester", "Widesight- forskning om perifer syn"
Jörgen Gustafsson	2003-08-13	Kurs för landets lärare på "synkurser" för synskadade, Glimåkra folkhögskola	LVE- labbet och Widesight
Jörgen Gustafsson	2003-09-5 – 09-07	Synrehabiliteringskurs för ögonläkare, Convegno Internationale di Iprovisione, Caltagirone, Sicilien, Italien	Eccentric correction and Low Vision Enabling
Jörgen Gustafsson	2003-10-01	Syncentral Nord, Stockholm	Excentrisk korrektion
Jörgen Gustafsson	2003-10-18	Ögats dag på Länssjukhuset Ryhov, Jönköping	LVE- labbet och Widesight
Jörgen Gustafsson	2003-10-21	Synpedagog-utbildningen lärarhögskolan i Stockholm	Excentrisk korrektion
Jörgen Gustafsson Krister Inde	2003-03-12	Ögonkliniken, Shalgrenska universitetshuset, Möndal	LVE- labbet och Widesight.
Jörgen Gustafsson	2003-01-09	Optikerförbundet, Stockholm	Konsult- Vetenskapligt råd
Jörgen Gustafsson	2003-04-10	Optikerförbundet, Stockholm	Konsult- Vetenskapligt råd
Jörgen Gustafsson	2003-06-04	Optikerförbundet, Stockholm	Konsult- Vetenskapligt råd
Jörgen Gustafsson Krister Inde	2003	Optoteam, Trelleborg	Personalutbildning och konsult-

Studiebesök på Certec 2003

Datum	Besökare
2003-01-16	Optiker från Syncentralen i Lund
2003-01-24	Husita, (Sten Axelsson)
2003-03-06	Specialstuderande vid Informationsvidenskab på Aarhus Universitet
2003-03-11	Naturvetenskap och teknikdagar vid Lunds universitet
2003-03-17	Ledare för Vårdhögskola, Tyskland
2003-04-12	Wettergrens stiftelse
2003-04-13	Statens ögonklinik, Köpenhamn
2003-05-23	Speciallärare
2003-06-05	Zoologer, Institutionen för cell- och organismbiologi, Lund
2003-06-06	Optoteam, Trelleborg
2003-09-	Hjälpmedel Syd/Söderslätt, Stockholm
2003-09-17	Vuxenhabiliteringen i Kalmar
2003-10-16	Komvux i Lund
2003-11-13	Tillgänglighetsintresserade kommuners nätverk
2003-11-18	Polhemskolan Te2A, teknikprogrammet
2003-11-26	Hälsogymnasium Victum AB, Helsingborg
2003-12-02	Kyushu Institute of Design, forskning och näringsliv från regionen Fukushima, Japan.
2003-12-03	Högskolan i Halmstad, Sektionen för ekonomi och teknik, Biomekanik
2003-12-09	Högskolan i Malmö, Avdelning Hälsa och samhälle